

โครงการ “การประชุมช่างแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๖๑”

หลักการและเหตุผล

ช่างเป็นสัตว์ป่าที่จัดอยู่ในภาวะใกล้สูญพันธุ์ นับตั้งแต่ปี ๒๕๒๙ อันเนื่องมาจากพื้นที่อยู่อาศัยถูกบุกรุกทำลาย การล่า จากความต้องการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ที่เพิ่มมากขึ้น ปัจจุบันในประเทศไทยมีช่างป่าอาศัยอยู่ตามธรรมชาติเพียง ๓,๐๐๐ ตัวเท่านั้น กระจายอยู่ในพื้นที่อนุรักษ์ ๖๙ แห่งทั่วประเทศ (พื้นที่รวม ๕๖,๒๗๐ ตารางกิโลเมตร, เกษมสันต์ ๒๕๕๒) ในส่วนของช่างเลี้ยงของไทย (ประมาณ ๔,๐๐๐ เชือก) กลับประสบปัญหาที่ไม่แตกต่างกันนัก พื้นที่ป่าเลี้ยงช่างหลังบ้านลดน้อยลง แหล่งน้ำ แหล่งอาหารเดิมปนเปื้อนด้วยสารพิษ ยาฆ่าแมลง อีกทั้งคุณภาพและอาหารที่ช่างได้รับต่างมีคุณภาพและปริมาณไม่เพียงพอ นอกจากนี้ปัญหาเรื่องโรคภัยไข้เจ็บ ที่มีความรุนแรงและเรื้อรังมากขึ้นกว่าแต่ก่อน แม้ว่าเทคโนโลยีเราจะมีควมก้าวหน้ามากกว่าแต่ก่อนก็ตาม รวมทั้งปัญหาการทารุณกรรมช่างในรูปแบบต่างๆ ทั้งจากการฝึก การใช้งานช่างเพื่อธุรกิจต่างๆ อาทิ การท่องเที่ยว เป็นต้น ในห้วงเวลาที่ผ่านมามีประเทศไทยถูกวิพากษ์วิจารณ์จากประชาชนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากองค์กรอนุรักษ์และคุ้มครองสัตว์ที่กำลังสูญพันธุ์ ทำให้เกิดวิกฤติศรัทธาต่อการบริหารจัดการเรื่องช่างของหน่วยงานภาครัฐขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทำให้รัฐเริ่มหันมาใส่ใจกับการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับช่างไทยอย่างจริงจัง โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ กรมการปกครอง (กระทรวงมหาดไทย), กรมปศุสัตว์ (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์), กรมอุทยานแห่งชาติ และองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ (กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) นอกจากนี้ยังมีคณะกรรมการเอกลักษณ์แห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานและองค์กรด้านการอนุรักษ์ช่าง ซึ่งหน่วยงานภาครัฐทั้ง ๔ แห่ง ได้พยายามศึกษาวิจัย เพื่อหาแนวทางที่ยั่งยืนมาแก้ไขปัญหาช่างในประเทศที่กำลังเข้าสู่ภาวะวิกฤติในปัจจุบัน

สถาบันคชบาลแห่งชาติ ในพระอุปถัมภ์ฯ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ ในฐานะหน่วยงานหนึ่งที่พยายามศึกษาหาแนวทางในการปกป้อง และอนุรักษ์ช่างในหลากหลายมิติ ทั้งด้านการดูแลสุขภาพ การจัดการเรื่องฐานข้อมูลประชากรช่างเลี้ยงโดยอาศัยข้อมูลทางพันธุกรรม การดูแลช่างเด็ก การจัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดช่างและความรู้ช่าง การศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และวัฒนธรรม และการจัดตั้งบ้านหลังสุดท้ายสำหรับช่างชรา ช่างพิการ และช่างพลัดถิ่น ไร้เจ้าของ ซึ่งสามารถบรรเทาปัญหาช่างได้ในระดับหนึ่ง แต่เนื่องจากปัญหาของช่างมีความสลับซับซ้อนและมีหลายหน่วยงานเข้ามาเกี่ยวข้อง จึงไม่อาจครอบคลุมได้ในทุกประเด็นและทุกมิติได้ การจัดประชุม “ช่าง” แห่งชาติ ถือเป็นวาระหนึ่งที่บุคลากรในแวดวงได้มีเวทีแสดงความคิดเห็น ถกเถียง และหาทางออกร่วมกัน อีกทั้งยังถือเป็นการเปิดโอกาสให้นักวิชาการได้นำเสนอความก้าวหน้าทางวิชาการเกี่ยวกับช่างได้อีกทางหนึ่งด้วย ซึ่งถือเป็นอีกภารกิจหนึ่งของสถาบันฯ ในอันที่จะแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการประชุมช่างแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๖๑

วัตถุประสงค์ของโครงการ

๑. เพื่อเผยแพร่ผลงาน งานวิจัยที่เกี่ยวกับช่างในหลากหลายมิติ
๒. เพื่อเป็นการพบปะ แลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดและสถานการณ์ช่างที่เกิดขึ้นในรอบปีระหว่างนักวิชาการ และบุคลากรในวงการช่าง
๓. เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ ในการร่วมกันปกป้อง และ อนุรักษ์ช่าง

วิธีการดำเนินการ

๑. ขออนุมัติโครงการ
๒. ประชุมเตรียมงานและวางแผนการดำเนินงาน
๓. ประสานงานกับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง
๔. จัดงานประชุมช้างแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๖๑ ตามที่ได้วางแผนไว้
๕. สรุปและประเมินผลที่ได้รับจากโครงการ

ระยะเวลาดำเนินกิจกรรม

วันที่ ๒ - ๓ สิงหาคม ๒๕๖๑ (ระยะเวลา ๒ วัน)

พื้นที่ดำเนินการ

อาคารกัลยาณิวัฒนาการุณย์ สถาบันคชบาลแห่งชาติ ในพระอุปถัมภ์ฯ

รูปแบบและเนื้อหา

๑. หมวดที่เกี่ยวกับเนื้อหา
 - ๑.๑ ปาฐกถาพิเศษจากบุคคลที่ทำงานเกี่ยวกับช้างมาเป็นระยะเวลานาน
 - ๑.๒ การนำเสนอปากเปล่า เป็นการนำเสนอสถานการณ์ปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับช้างในทุกมิติและนำเสนอความก้าวหน้าทางวิชาการทั้งในรูปแบบงานวิจัยและกรณีศึกษาที่น่าสนใจ
 - ๑.๓ อภิปราย เป็นการร่วมแสดงข้อคิดเห็นและเสนอทางออกในประเด็นทางวิชาการ โดยผู้เชี่ยวชาญในเรื่องช้างจากสาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
 - ๑.๔ การบรรยายพิเศษ ให้ความรู้ทางวิชาการและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดูแลช้างโดยผู้ทรงคุณวุฒิในวงการช้างและที่เกี่ยวข้อง
๒. หมวดที่เกี่ยวกับวิทยากร พิธีกร และผู้เข้าร่วมอภิปราย
 - ๒.๑ วิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เข้าร่วมอภิปรายเป็นผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับช้างมาเป็นระยะเวลานานและเป็นที่ยอมรับในสังคม
 - ๒.๒ พิธีกรที่มีความสามารถในการดำเนินกิจกรรมและสรุปประเด็นได้เป็นอย่างดี
๓. หมวดเกี่ยวกับองค์ความรู้และการประชาสัมพันธ์
 - ๓.๑ สถาบันฯ รวบรวมและสรุปเนื้อหา เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์และแนวทางในการปฏิบัติรวมถึงการสรุปเป็นองค์ความรู้เพื่อนำเสนอให้กับสังคมได้รับรู้และร่วมกันเพื่อดูแลช้างอย่างถูกต้อง เหมาะสมตามธรรมชาติของช้างและอยู่บนพื้นฐานทางวิชาการ

แผนการดำเนินงาน

แผนงาน	กรอบเวลา	ผู้รับผิดชอบ
๑. ขออนุมัติโครงการ	กุมภาพันธ์-มีนาคม ๒๕๖๑	ส่วนอนุรักษ์ช้างลำปาง
๒. แต่งตั้งคณะกรรมการและคณะดำเนินงาน	มีนาคม ๒๕๖๑	สถาบันคชบาลแห่งชาติฯ
๓. ประชาสัมพันธ์งานประชุม	มีนาคม-สิงหาคม ๒๕๖๑	ส่วนการเรียนรู้และประชาสัมพันธ์
๔. เปิดรับสมัครผู้เข้าร่วมงานประชุมและผู้นำเสนอผลงานทางวิชาการ	มีนาคม-มิถุนายน ๒๕๖๑	ส่วนอนุรักษ์ช้างลำปาง
๕. คัดเลือกผลงานทางวิชาการ เนื้อหาและจัดทำคู่มืองานประชุม	มิถุนายน-กรกฎาคม ๒๕๖๑	ส่วนอนุรักษ์ช้างลำปาง
๖. งานประชุมช้างแห่งชาติ	สิงหาคม ๒๕๖๑	สถาบันคชบาลแห่งชาติฯ
๗. ประชุมสรุปงานและประเมินผลจากการทำงาน	สิงหาคม-กันยายน ๒๕๖๑	สถาบันคชบาลแห่งชาติฯ

กลุ่มเป้าหมาย

ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้างส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับช้าง นักวิชาการจากส่วนการศึกษา นักธุรกิจสัตวแพทย์ ผู้จัดการปางช้าง เจ้าของช้าง และผู้เลี้ยงช้าง จำนวน ๒๕๐ คน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ผลงานการวิจัยเรื่องช้างได้รับการเผยแพร่ และนำไปใช้เพื่อการอนุรักษ์ช้างต่อไป
๒. ได้มีการพบปะ แลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดและสถานการณ์ช้างที่เกิดขึ้นในรอบปีระหว่างนักวิชาการและบุคลากรในวงการช้าง
๓. เกิดความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานต่างๆในการร่วมกันปกป้อง และอนุรักษ์ช้าง
๔. สถาบันคชบาลแห่งชาติฯ ได้รับการยอมรับในฐานะหน่วยงานหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการอนุรักษ์ช้างของประเทศ